

Kyykauden kuva

Helteisenä kesäiltana nainen aloitti saunanlämmityksen kesämökillä. Puita pinosta ottaessaan hän tunsi oikean käden nimettömässään kovan pistävän kivun. Rouva vetäisi kätensä pois, ja sormessa roikkui pieni 20 cm:n mittainen kyy. Eläin irtosi, ja rouva otti heti 150 mg kortisonia ja soitti aluehälytyskeskukseen.

Potilas saapui keskussairaalaan 6 tuntia puremasta. Kipu oli levinnyt jo olkapäähän ja niskaan ja paheni koko ajan. Potilas sai 60 mg metyyli-prednisolonia suoneen ja 2 g parasetamolia. Neljä tuntia myöhemmin turvotus oli lisääntynyt, ja sinertävään nimettömään alkoi ilmaantua rakkuloita. Metyyli-prednisoloni uusittiin kahteen otteeseen ja potilaalle annettiin jäykkäkouristusrokotus. Turvotus, kuumotus ja kipu lisääntyivät edelleen ja ulottuivat jo olkavarren puolelle. Sormessa oli laaja rakkula (**KUVA 1**). Raaja immobilisoitiin, potilasta nesteytettiin ja hemolyysi suljettiin pois laboratoriotutkimuksista.

Kotiuttamisen jälkeen kipu ja turvotus jatkuivat voimakkaina, ja potilas hakeutui keskussairaalaan neljäntenä vamma jälkeisenä päivänä (**KUVA 2**). Oireenmukaista hoitoa jatkettiin. Toipuminen oli erittäin hidasta, ja toimintaterapiaa jatkettiin yli puoli vuotta. Kolme vuotta myöhemmin sormessa on edelleen kipuja ja se on lämpöarka ja siinä on koukistusvajaus.

Kyyyn pureman yhteydessä myrkyä päätyy uhuriin vaihteleva määrä. Nuori kyy ei osaa an-

nostella myrkyä kerralla ja saattaa ruiskuttaa lastin uhuriin (1), kuten tässäkin tapauksessa ilmeisesti kävi. Turvotus syntyy hiussuonivaurion seurauksena. Vakavampia yleisoireita kuten hypovolemiaa, hemolyysiä, munuaisvauriota tai anafylaktisia reaktioita esiintyy neljäsosalla potilaista. Tällöin runsas nestehoito ja sairaalaseuranta ovat keskeisiä. Jäykkäkouristusrokotus annetaan, jos edellisestä rokotuksesta on yli viisi vuotta mutta mikrobilääkitys on harvoin tarpeen. Nopeasti etenevän ja laaja-alaisen turvotuksen yhteydessä käytetään käärmeenmyrkyantitoksiinia (ViperaTab). Lääke on kallista, ja sen käyttöön saattaa liittyä vaikeitakin allergisia reaktioita, joskin nykyvalmisteilla harvemmin kuin aikaisemmin (2). Lääkettä on saatavissa kaikista keskussairaaloista lukuunottamatta Länsi-Pohjaa. Lääke tulisi antaa mahdollisimman varhain pureman jälkeen, mutta vielä 24 tunnin kuluttua puremasta siitä saattaa olla hyötyä (K. Hoppu, suullinen tiedonanto). Suuriannoksista glukokortikoidia käytetään, mutta sen tehoa hoidossa ei ole osoitettu. Tulehduskipulääkkeitä on syytä välttää munuaisvaurioriskin vuoksi. ■

HEIKKI MÄKISALO, professori, osastonylilääkäri
HUS, Vatsakeskus, elinsiirto- ja maksakirurgia

KIRJALLISUUTTA

1. Vuori A. Kyy – Suomen ainoa myrkykäärme. Duodecim 2011;127:1349–53.
2. Lapatto-Reiniluoto O, Grönlund J. Kyyyn puremat Turun seudulla vuosina 2000–2010. Duodecim 2014;130:1334–8.